

'Verdwijnen is onmogelijk geworden'

De Morgen,

Ma. 14 Aug. 2017, Pagina 12

Een weekje weggaan zonder dat iemand je weet op te sporen, kan dat nog? Lise Bonduelle (24) deed voor haar eindwerk de test. 'Ik werd na vijf dagen gevonden. De bank en mijn provider gaven over de telefoon al mijn gegevens vrij.'

Lise Bonduelle werd geboren op 8 december 1992, een datum die ze geregeld aantreft op overheidsdocumenten. Als in: "De wet van 8 december 1992, houdend de bescherming van de privacy van het individu."

Voor haar eindwerk aan het RITSC in Brussel maakte ze de radiodocumentaire Van de kaart. De opzet is simpel: Bonduelle verdwijnt en laat op haar kamer enkel het boek How to Disappear van Frank M. Ahearn achter. Twee vrienden krijgen de opdracht om haar te zoeken.

"Ik had Facebook offline gehaald, mijn simkaart in stukjes geknipt, een nieuwe kaart gekocht en ook een nieuwe bankrekening geopend. Mijn pc had ik meegenomen, mijn nieuwe telefoon was zo'n oud Nokiaatje. Ik reisde enkel met bus of trein. Via Leuven naar Aywaille, en zo verder richting Ardennen.

Want dat was wel de afspraak: ik blijf binnen België. Het oorspronkelijke plan was dat zij een hacker zouden inschakelen, die mij dan zou trachten te traceren via software op het dark web."

Het draaide heel anders uit. Je vrienden belden gewoon de helpdesk.

Lise Bonduelle: "Ze beweerden dat ze mij waren en dat ik mijn nummer kwijt was. Ze kregen het gewoon, meteen, zonder verdere vragen. Ik had er bij aankoop van mijn nieuwe simkaart nog op aangedrongen dat niemand mijn nummer mocht achterhalen. Nee, verzekerde de man van de telecomwinkel: 'Buiten ons is er niemand die jouw nummer te weten kan komen.'

"Wel, op eenvoudige vraag bekwamen mijn vrienden niet alleen mijn nummer, maar ook nog eens alle nummers die ik daarmee had gebeld."

Ook de bank was erg behulpzaam.

"Op dinsdag heb ik in Leuven 400 euro afgehaald met mijn nieuwe kaart. De bedienden van de bank gaven mijn vrienden over de telefoon gewoon het tijdstip, het bedrag en de naam van de straat waar ik het geld had afgehaald. De bank was wel de enige instelling waar iemand gezegd heeft: 'Ik mag u dat eigenlijk niet geven.' Maar de eenvoudigste smoes - 'ik zit op kantoor en heb nu geen tijd' - volstond."

"Ik liet Alain Remue, hoofd van de Cel Vermiste Personen van de federale politie, mijn materiaal beluisteren. Die viel van zijn stoel. Hij zei: 'Als wij in een strafonderzoek dergelijke dingen willen opvragen, moeten wij 101 formulieren invullen.' Zo hoort het ook te gaan, dat alleen de politie in uitzonderlijke omstandigheden je telefoon- en bankkaartgebruik kan traceren."

Je vrienden vonden je al na vijf dagen.

"Door alle nummers die ik had gebeld zelf te bellen. Een ervan was een hotel in La Roche. Toen wisten ze dat ik daar wel moest zitten. Misschien had ik een dwaalspoor moeten leggen door ook hotels in Ieper of Poperinge te bellen." (lacht)

"Ik had de hoteluitbater gevraagd om, als iemand naar mij zou informeren, te ontkennen dat ik daar zat. Dat was dan het gekke: die Waalse hoteluitbater, die ze ook hebben gebeld, heeft zich heel strikt aan de afspraak gehouden.

De bank, waarvan je toch zou hopen dat die je privacy een beetje respecteert, deed dat niet."

In je documentaire heb je de namen van de bank en de provider weggebliept.

"Het gaat niet om één specifieke bank of provider. Het is een gewoonte die overal binnengeslopen is. Mensen aan een helpdesk worden opgeleid om klanten te helpen, en liefst zo snel mogelijk. Dat boek, *How to Disappear*, dateert van 2010, maar heel veel tips zijn intussen al achterhaald. Een anoniem prepaid nummer kun je sinds 1 januari van dit jaar in België niet meer krijgen. Dat kun je nog makkelijk omzeilen: je koopt gewoon in Frankrijk of in Nederland bellen. Een ervan was een hotel in La Roche. Toen wisten ze dat ik daar wel moest zitten. Misschien had ik een dwaalspoor moeten leggen door ook hotels in Ieper of Poperinge te bellen." (lacht)

"Ik had de hoteluitbater gevraagd om, als iemand naar mij zou informeren, te ontkennen dat ik daar zat. Dat was dan het gekke: die Waalse hoteluitbater, die ze ook hebben gebeld, heeft zich heel strikt aan de afspraak gehouden. De bank, waarvan je toch zou hopen dat die je privacy een beetje respecteert, deed dat niet."

DOUGLAS DE CONINCK

In je documentaire heb je de namen van de bank en de provider weggebliept.

"Het gaat niet om één specifieke bank of provider. Het is een gewoonte die overal binnengeslopen is. Mensen aan een helpdesk worden opgeleid om klanten te helpen, en liefst zo snel mogelijk. Dat boek, *How to Disappear*, dateert van 2010, maar heel veel tips zijn intussen al achterhaald. Een anoniem prepaid nummer kun je sinds 1 januari van dit jaar in België niet meer krijgen. Dat kun je nog makkelijk omzeilen: je koopt gewoon in Frankrijk of in Nederland zo'n kaart. Maar een heleboel websites die in 2010 nog software aanboden om je eigen digitale sporen te wissen, bestaan niet meer."

The Circle, het boek van Dave Eggers waarin alle gegevens van iedereen in één transparant systeem gelinkt zijn, is al realiteit?

"Als je eens een weekje met rust wil gelaten worden, moet je daar heel ingrijpende maatregelen voor nemen. Verdwijnen kan niet meer. Terwijl dat toch een vrije keuze moet zijn."

Van de kaart werd genomineerd voor de NTR-radioprijs.